

Liba Švrčinová-Cummings

A DALŠÍ PŘÍBĚHY Z KANADY

Liba Švrčinová-Cummings

A DALŠÍ PŘÍBĚHY Z KANADY

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Liba Švrčinová-Cunnings, 2017

Photos © Liba Švrčinová-Cunnings, 2017

Cover © Lukáš Tuma, 2017

Czech Edition © Nakladatelství Epocha, Praha 2017

ISBN 978-80-7557-406-0 (pdf)

OBSAH

PŘEDMLUVA	7
OH, CANADA	9
PORAĎ SI, JAK MŮŽEŠ	10
POČÁTEČNÍ CHYBY ZELENÁČŮ	14
HÁČEK A NÁVNADA	19
TAKHLE VELKÁ RYBA	22
ZIMNÍ OLYMPIJSKÉ HRY 1988	24
OSTROV VANCOUVER	26
MOUDROST RYBÍHO STAŘEŠINY	29
ZAVAZUJEME UZEL	31
O LOSOSECH A MEDVĚDECH	36
TAŤKA V KANADĚ	40
BOWRON LAKES – JEZERA BOWRON	46
TRÁVA NA DRUHÉ STRANĚ PLOTU JE PRÝ ZELENĚJŠÍ	61
KOOTENAY LAKE – RYBÁŘSKÉ DERBY	67
CORTEZ ISLAND A HORNBY ISLAND	72
WELLS GRAY PROVINCIAL PARK, B.C.	81
ZÁLIV TOQUART BAY	85
COLD LAKE – STUDENÉ JEZERO	90
CESTA DO EGYPTA	96
SKOKY NA LYŽÍCH	99
SUŠENKOVÝ ZÁVOD	101
ŠTĚDRÝ DEN – NADÍLKA, NEBO NADĚLENÍ?	106
O HOLKÁCH A LOPATÁCH	108
SYNCHRONICITA	110
LIŠKA BYSTROUŠKA	112

DEEP COVE – HLUBOKÁ ZÁTOKA	132
ŠTAFETA JASPER–BANFF	139
KURZ PRO BLONDÝNKY č. 001	147
THREE ISLE LAKE – JEZERO TŘÍ OSTRŮVKŮ	149
NĚJAKÁ DIVNÁ KARMA	151
LÉTAJÍCÍ DIKOBRAZ	158
MEZINÁRODNÍ VÝLET	162
PLAVÁNÍ PŘES JEZERO WINDERMERE	166
NAŠE VLASTNÍ K2	170
KOLO, KROUPY, KALAMITA	175
ZÓNA POHODLÍ	178
VLK ZA HUMNY	180
NEDĚLNÍ KÁZÁNÍ	187
SLUNCE, LÉTO A KÁVA	188
SLUNCE, LÉTO, JAHODY A DALŠÍ KÁVA	192
SLUNCE, LÉTO, JAHODY A MOSKYTI	197
PŘEDMĚT ZÁVISTI U JEZERA RIBBON LAKE	203
GRIZZLY COL	209
MANŽELSKÁ PORADNA ŠERPŮ	212
TVRDÁ ČESKÁ PALICE	214
DIVOKÉ JÍZDY	220
KDY VYPOUŠTÍ MEDVĚDY	223
DOHÁNÍ MĚ MINULOST	225
KAM ČERT NEMŮŽE, NASTRČÍ ŽENSKOU	229
YAMNUSKA CLIMBING SCHOOL	231
NEW BRUNSWICK	237
OH ME NERVES! ACH, MOJE NERVY!	242
TI ČEŠI JSOU PROSTĚ VŠUDE	247
MODRÉ Z NEBE	277
MÍRNĚ UTAJENÉ HOUSLE	281

MOTTO

Zažít velké dobrodružství, a přežít ho, vyžaduje dobrou soudnost. Dobrá soudnost pochází ze zkušeností. Zkušenosti, samozřejmě, jsou výsledkem špatné soudnosti.

Dr. Geoff Tabin

PŘEDMLUVA

Milý příteli,

nalejte si skleničku vína, čaje nebo limonády, podle počasí a nálady, a vydejte se na cestu do Kanady. Je to země nedozírných planin, obrovských jezer a vzpínajících se hor, která pro nás vždy představovala dobrodružství, romantiku a divokou přírodu, plnou zvěře. To vše je ale vždy doprovázeno tvrdou prací, danou tvrdými podmínkami. Příroda si diktovat nenechá.

Je pravdou, že civilizace postoupila i zde, ale jen částečně. Umožnila sice do mnoha oblastí přístup, ale dál je člověk stejně zanechaný vrtochům přírody, svým vlastním schopnostem, vlastní silou, a v neposlední řadě své vůli přežít.

Ti z vás, kteří už znají mou předešlou knihu Himálajský deník, se možná divili, co přivedlo ženskou k tomu, že se sama vydala do Nepálu v Himálaji. A ne jen jednou, ale hned osmkrát. Tyto příběhy z Kanady to možná objasní. Hory se prolínaly mým životem odjakživa, ať to byly mé rodné milované Beskydy či později Malá a Velká Fatra, Roháče, Nízké a Vysoké Tatry, Himálaj i Skalisté hory.

V bývalém Československu jsem závodila v orientačním běhu a v roce 1968 jsem vyhrála mistrovství republiky. Tudíž mi nebyly cizí ani mapy, ani divoký terén bez cest a turistických značek. Orientační běh se běhá za každého počasí, takže se obvykle člověk přiřítí do cíle zapráskaný bahnem, podrápaný od maliní, ostružiní, šípku a dalších nepočítaných rostlin s trny, popálený od kopřiv a poštipaný různou havětí. Není to sport pro lidi, kteří chtějí udělat dobrý první dojem, vypadat elegantně a zachovat dekorum. Tu eleganci a dekorum tudíž nečekejte ani tady. Některé věci se prostě nemění.

LIBA ŠVRČINOVÁ-CUNNINGS: TAKHLE VELKÁ RYBA

Po okupaci ruskou armádou v roce 1968 jsem zvolila Kanadu a Skalisté hory. Jako každý jiný imigrant jsem musela překousnout těžké začátky, naučit se anglicky a pak se snažit plně se uplatnit v práci. Hned od počátku Skalisté hory nabízely výzvu, dobrodružství při poznávání nových končin, bezmeznou krásu přírody. Ve Skalistých horách snad není škaredé místo, ale jsou místa, která svou krásou vynikají nad ostatními. Zcela určitě k nim patří Skoki, Lake O'Hara, Mt. Assiniboine, oblast Sunshine a Egypt Lake, Údolí deseti štítů a Yoho. Tam se pak člověk rád vrací opětovně.

Později, po rodinné tragédii v roce 1986, kdy jsem tím nejhrůznějším způsobem přišla o obě děti, mi příroda přinášela útěchu i prostor, kde se moje duše mohla hojit. O tom se zde rozepisovat do detailu nechci, tato část mého života je zachycená v knize *Bez slitování*.

Tragédie postavila můj život vzhůru nohama a často jsem si nebyla jistá, jestli vůbec má cenu dále žít. Jak někde výstižně napsal Seneca, někdy i jen žít je hrdinství. Nakonec jsem se i z této tragédie dostala mentálně ven. Můj život se úplně změnil, je jiný, ale navzdory tomu, co se stalo, je dobrý. K mému hojení v neposlední míře přispěly i hory, jak zde, tak Himálaj, rovněž tak i další sporty. Závodila jsem v triatlonu, běhu na lyžích, v džudu a dělala trenérku gymnastiky. Vše napomohlo ke znovunabytí životní rovnováhy a znovu nalezené radosti z toho, co mi život a příroda dávají teď. Ony sporty ovšem také přinesly spoustu situací, které člověk tak nějak „neplánoval“, které se vyvinuly tak nějak samy, a na které se nezapomíná.

Příběhy jsou řazené sice jakž takž chronologicky, ale velice volně. Je v nich voda, sníh, kámen, hory i medvědi, částečně jsou seřazeny i podle ročních období. Ono je to asi stejně jedno. Logika není někdy tak úplně důležitá. Důležitý je prožitek – někdy proto, aby se člověk sám sobě zasmlál, a jindy naopak, aby se poučil z lekce, kterou mu ten prožitek ušetřil.

Tak si jen (ne)skromně přeji, aby mé prožitky přinesly něco i Vám.
Kanada Vás volá!

Liba Švrčinová-Cummings

OH, CANADA

Po půlročním pobytu v Dánsku konečně vytoužená Kanada. Přistáváme v Edmontonu 17. února 1970, náš vstupní bod. Nové letiště je daleko mimo město a ještě vlastně není ani dostavěné. Jsou čtyři odpoledne, začíná se stmívat. Letadlo dojde na konec ranveje. Vystupujeme ven. Světla v dáli jsou světla odbavovací budovy, musíme pěšky. Sníh křupe pod nohama, je nejmíň minus dvacet, já v tenkém kabátku z Dánska. Mimo několika světel tam kdesi daleko není v dohledu nic, známky civilizace žádné, jen na kost promrzlá a zasněžená pláň. Křupání sněhu se prolíná s vytrvalým vytím kojotů.

Napadá mě nepohodlná myšlenka. Nemám vlastně žádný důkaz, že jsem opravdu v Kanadě. Kdyby to DC-8 přistálo na Čukotce, vypadalo by to asi úplně stejně. Nezbývá mi než upřímně věřit, že v té Kanadě opravdu jsem.

Přistáli jsme čtyři Češi a s mou slovní zásobou zhruba sta slovíček umím z nás asi nejvíce. Korunu tomu nasazuje imigrační úředník. Podívá se na naše pasy a spustí na nás ukrajinsky. Můj ukazatel paniky vystřelí nahoru, ale pak kolem sebe uvidím anglické a francouzské nápisy, asi jsme tu přece jen dobře. Dobro došli, добро дошли.

PORAĎ SI, JAK MŮŽEŠ

Člověk přijížděl do Kanady s mnoha představami, většinou mlhavými, nebo zkreslenými. Zeměpisné informace a informace o nádherné přírodě s těmi představami souhlasily. S tím ostatním to bylo horší.

Jistě, všichni jsme sem přijeli a zpočátku byli ochotní dělat cokoli. Obvyklý a častý úděl mnoha emigrantů je uklízet. Sehnala jsem místo na universitě, uklízení, noční směny. Všichni uklízeči jsou emigranti, většinou Italové, jejich angličtina podle toho vypadá. První, co se učím, je „Apra la Porta“ – otevři dveře, italsky. Shodou okolností uklízím na strojní fakultě.

Jednou, nějak kolem půlnoci, opřená o smeták, studuji sérii výkresů přípevněných na stěně. Najednou se za mnou ozve hlas, jestli vím, na co se dívám. Víím, a mladému chlapíkovi popisuji, co je který pohled a kudy jsou vedené řezy. Ten jen vyvalí oči – když prý ty plány umím číst, proč uklízím? Odpověď je jednoduchá – neumím pořádně anglicky. Což beru jako situaci dočasnou, ale do té doby je tu pro mne jen to uklízení, nebo nějaké jiné podřadné práce. Jemu to ale bourá normální kanadský stereotyp, že třeba i ti uklízeči a další imigranti nejsou nevzdělaní pitomci, jen jednoduše neumějí anglicky.

Začíná mi docházet, že s prací v oboru to nebude jednoduché. Tady holku se strojní průmyslovkou v životě nikdo neviděl. Přípustné povolání pro ženu se vzděláním by bylo být zdravotní sestra, sociální pracovnice, učitelka, sekretářka, nebo učitelka hudby. Na celé inženýrské fakultě, kde uklízím, včetně elektrotechnické, studují všeho všudy čtyři holky.

PORAĎ SI, JAK MŮŽEŠ

Noční směny mě deptají, o uklízení ani nemluví, takže jsem pravidelným návštěvníkem na pracovním úřadě. Tam si pod pojmem strojařina dokáží představit pouze auta a radí mi přestěhovat se do Ontaria. Tenkrát nějaká poradna pro imigranty, aby se v systému dokázali zorientovat a mohli se snadněji zařadit, nebyla. Když nejde strojařina, třeba půjde topografie. Z orientačního běhu a z hor mám k mapám vztah, zkusím to jinak.

Jedna paní z pracáku se nade mnou slituje a posílá mě do firmy, kde pracují s mapami pro naftový průmysl. Mapy ukazují pronájmy pozemků na příští geologický výzkum a vrty. Nic moc, ale jsem alespoň pryč od uklízení, od nočních směn a konečně v anglicky mluvícím prostředí. Tato firma nás „půjčuje“ do různých olejářských společností, starat se o jejich mapy. Šéfová, která nás zacvičuje, je Britka, vdaná za Kanadana, ale z druhé generace maďarského původu, tak má se mnou trpělivost a soucit. Říká, že její příbuzní anglicky nemluví pořádně dodnes, a to jsou v Kanadě od maďarské revoluce v roce 1956.

V jedné z firem, kde pracuji, si se mnou občas přijde popovídat celkem příjemný chlapík. Má kancelář v chodbě hned za rohem a asi se nudí. Dělá na osobním oddělení, a tak se mě přirozeně vyptává, co jsem dělala dříve. Když mu říkám, že strojařinu, tak jen vyvalí oči. Jak jsem mohla dělat strojařinu, když jsem tak drobná? (Což tenkrát byla pravda). Tak mu říkám, že tužku udržím. A je jedno, jestli kreslím třeba lokomotivu, zvedat ji nemusím. Chlapík zrudne jako řepa. A to je člověk, který pracuje na osobním a dělá přijímací interview! Proti tomu všemu budu bojovat?

I tato práce je poměrně nudná a soustavně hledám něco dalšího. U mnoha firem mi ani nedají dotazník k vyplnění a na rovinu mi řeknou, že ženské nepřijímají. U jedné inženýrské firmy se mi podaří nejen vyplnit dotazník, ale jsem dokonce přizvána i na pohovor. Vše jde dobře, domluvíme se i na platu, když se chlapík praští do čela a strašně se omlouvá. Prý u nich pracovat nemůžu. Zrovna si uvědomil, že v celé firmě nemají ani jediný ženský záchod.

Zanedlouho potom se dostávám kreslit k zeměměřičské firmě. V Calgary se vše točí kolem naftového průmyslu, firma vyměřuje naftovody, plynovody, vrty, přístupové cesty a prostory pro čisticí stanice a co všechno k tomu patří. Mimo sekretářku jsem tam jediná holka. V pobočce v Edmontonu také kreslí jedna holka, taky Češka. Časem přibude ještě jedna holka, Němka. Začíná to dávat nějaký obraz.

Jedna z těch představ je, že člověk jde do civilizované, pokrokové a vyvinuté země. Jenže ženská emancipace sem vůbec nedosáhla, jsou sto let za opicemi. Dlouho mi vrtá hlavou, jak to, že jsou tak pozadu. Osvětlil to až jeden program v televizi, o historii Anglie za druhé světové války. Jeden z následků války byl, že muži na obou válčících stranách odešli bojovat na frontu. Práci v továrnách z velké části převzaly ženy, často v profesích, které byly tradičně mužské, ale zvládaly to dobře. Jenže po skončení války se své nově nabyté svobody odmítly vzdát a už to tak zůstalo. Pouze ale v Evropě.

Na kanadské půdě se nebojovalo a kanadská armáda se války zúčastnila z velké části jako dobrovolnická. Úbytek mužů nebyl tak citelný. Kanada jako země tedy touto společenskou změnou jako Evropa neprošla, a ženy zde zůstaly trčet ve svých tradičních ženských rolích.

U první zeměměřičské firmy jsem zůstala šest let, ale bylo mi jasné, že se budu muset posunout dál. Předě mnou byli dva kluci, kteří tam byli déle, a jeden z nich byl docela schopný. Přes něho se dopředu nedostanu. Přešla jsem do jiné firmy, tam jsem se stala časem obchodním partnerem, pak u další firmy vedoucím konstrukce. Dnes je situace úplně změněná a ženy jsou v technických profesích zcela běžně, i když platy stále ještě vyrovnané nejsou.

I ta představa o „civilizovanosti“ země potřebuje opravu. Jednoduchou matematikou lze spočítat, že jen do samotné provincie Alberta se Česká republika vejde 8,4krát. Přitom má Alberta jen 4,2 milióny lidí a dva z těch miliónů jsou ve dvou městech, v Edmontonu a v Calgary. Čímž je dáno, že tady není vesnice na každých pěti kilometrech. Varovná cedule

PORAĎ SI, JAK MŮŽEŠ

u dálnice, že další benzínová pumpa je vzdálená třeba 280 kilometrů, je proto zcela opodstatněná.

Což také znamená, že jediná civilizace je právě ta dálnice, a dvacet metrů od ní civilizace končí. Dodnes celá dálnice Trans-Canada highway není ani pokrytá sítí mobilních operátorů, spousta míst je stále bez signálu. O horách ani nemluvě, tam není signál vůbec žádný. Jen občas se pošťestí. To ovšem člověk musí stát přímo na vrcholu.

POČÁTEČNÍ CHYBY ZELENÁČŮ

O prvních sto padesáti se zmiňovat nebudu, těmi si prošel, v různých variantách, každý imigrant. Trochu jsme se otrkali a poznali okolí a mírně se zabydleli. Je na čase začít prozkoumávat Skalisté hory v místech, kam se autem dojet nedá. Není to tak jednoduché jako v Evropě.

První průvodce po Skalistých horách vyšel až v roce 1975. Do té doby jsme byli odkázáni na sporadické informace od známých. Ty byly většinou předávané ústně. Občas někdo něco sepsal na stroji a rozmnožil, ale celý výlet byl třeba jen v jednom odstavečku. Nejvíce informací jsem dostala od lidí z Foothills Nordic Ski Club, běžeckého lyžařského klubu. Běžky tady byly úplně v plenkách a Kanadáné o jejich existenci ani nevěděli. V klubu byli Norové, Holanďané, Finové, Švýcaři, Němci, Rakušané a Češi, jedna Polka. Kanadánů pomálu, a pokud byli, tak většinou potomci smíšených manželství. Jediný obchod s běžkami je právě v Calgary, vede ho Nor, Mr. Mason, a jezdí sem celá západní Kanada od Saskatchewanu až po Vancouver.

Touto cestou se dovídám o jednom okruhu, asi čtyřicet pět kilometrů dlouhém, který se dá ujít za dva dny. Okruh není uzavřený úplně, je to spíše podkova, ale aspoň začíná a končí na stejné silničce. Těch patnáct kilometrů mezi konci podkovy budeme muset dojet stopem. Výborně, na svátek Díkůvzdání jsou tři dny volna. Svátek je v polovině října, to by šlo.

Jako imigranti žijeme z ruky do huby a podle toho vypadá i naše vybavení. Většina věcí pochází z armádního výprodeje, věci, které vyřadili.

POČÁTEČNÍ CHYBY ZELENÁČŮ

Je to ale jediné místo, kde se dá koupit spacák „mumie“. Jako další pořizujeme US tornu a celtu. O pohorkách si můžu leda nechat zdát, mám jen levné plastické botasky.

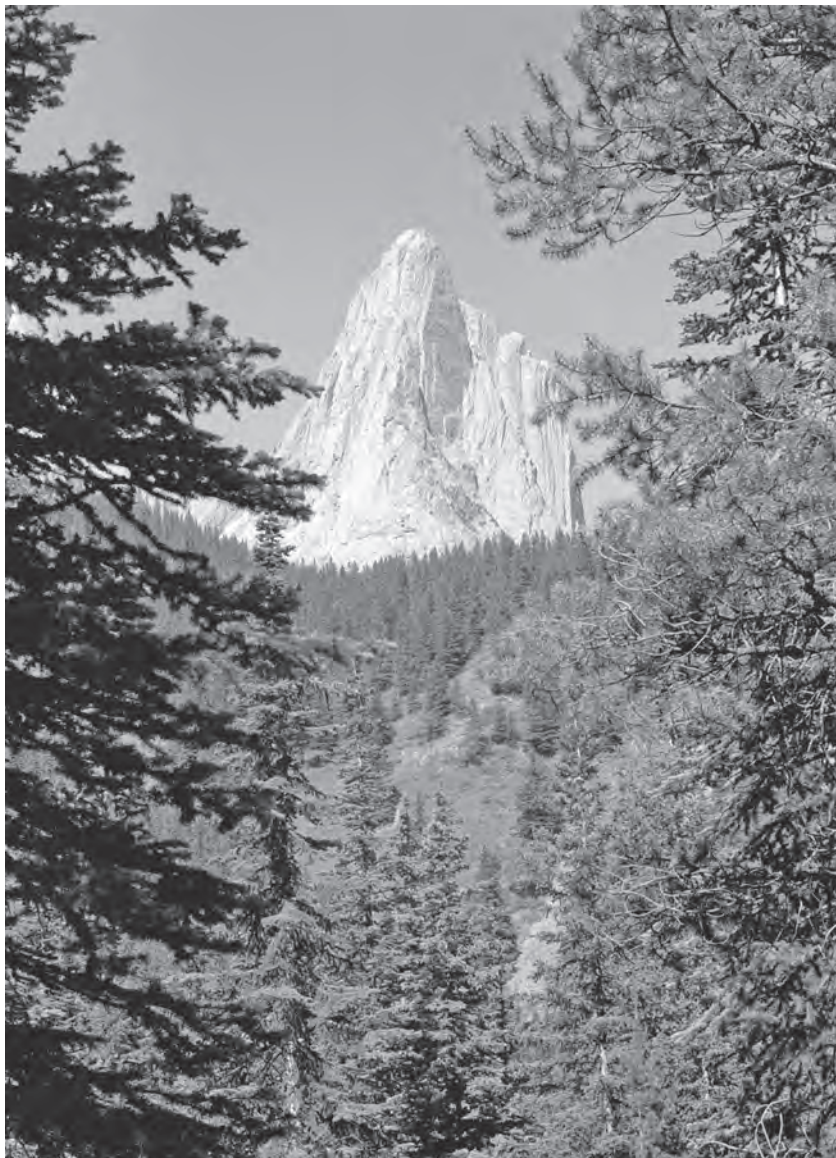
Co tady vydávají za „sportovní“ obchody, je buď k smíchu, nebo k pláči, podle momentální nálady. Je v nich pár udic, další drobné rybářské náčiní, pár tenisových raket, občas malý stan, skládací sedačky a někdy dekový spacák. Slušný batoh žádný. Ani ledvinky tady nikdo nikdy neviděl, ty si šiju sama, a všichni běžkaři je obdivují, jaký je to úžasný nápad. Prostě, sto let za opicemi.

Turistické mapy neexistují. Jediné, co se dá sehnat, jsou oficiální topografické mapy, ale v těch zase nejsou značené žádné chodníky. V terénu značky také žádné. Jen občas je na nějaké křižovatce stará cedule vyřezaná do bytelné fošny, se šipkou a někdy se vzdáleností v mílich, ale to jen někdy.

Později, když aspoň začali značit začátky chodníků a vše mělo být v kilometrech, prostě místo „mí“ (miles) napsali km, ale nikdo ty vzdálenosti nepřepočítával. Bylo prozíravé si raději všechno násobit 1,6krát, a sledovat čas.

Vycházíme s naprostým nedostatkem informací a s vybavením na nejvyšší pochybným. Na přídavek jsme zde úplně noví, neznalí místních poměrů a vrtochů počasí. Zaručený recept, jestli ne přímo na katastrofu, tak určitě na slušný průšvih.

Parkujeme auto kousek od Banffu na staré silničce 1A. Trasa vede přes malý průsmyk Edith Pass do údolí Čtyřicetimílového potoka. Ten budeme sledovat proti proudu až k nouzovému srubu hajného. Někde tam se chodník dělí a odbočuje z údolí do průsmyku Mystic Pass. Začínáme za pošmorného rána a než dojdeme ke srubu, slušně leje. Po těch dvaceti kilometrech toho máme dost. Velká část chodníku kolem potoka je úplně rozbitá, protože je používána i koňmi. Chodník je rozblácený a s mnoha kluzkými kořeny, které je nutno pracně překračovat. To činí postup pomalým a ve studeném lijáku pěkně prochládneme.

Mt. Louis, údolím potoka 40 Mile Creek

POČÁTEČNÍ CHYBY ZELENÁČŮ

Srub má kamínka, i suché dřevo tam je, ale postele nebo palandy žádné, jen drátěnka na zemi. Pořád lepší než tvrdá podlaha. Matračky nemáme. Posouváme to všechno tak, aby na nás nekapalo děravou střechou. Ale jsme za srub vděční, protože venku leje a leje. Proudý studeného podzimního deště dělají téměř neprůhlednou clonu.

Na rozcestí chodníků je jedna z těch notoricky nepřesných cedulí. Hlásá, že k jezeru Mystic Lake je to jednu a půl míle, což by mělo být dva a půl kilometru, ale dojít tam trvá hodinu a tři čtvrtě. Pořád leje. Jak nabíráme výšku, dešť se postupně mění na mokrý sníh. Pořádná slota.

Stoupáme do průsmyku. Už nějakou dobu jsme nad čarou lesů, poslední stromy skončily kousek nad jezírkem. V otevřeném prostranství se všichni čerti žení. Vichr, mokrý sníh, viditelnost mizerná. Naštěstí pro nás, sníh se zatím neakumuluje a jsme stále schopní úzkou stezku sledovat. Planina na průsmyku je poměrně široká, a při mizerné viditelnosti nemáme jinak vůbec žádný záchytný bod.

Jsmo v džínách a v tenkých nylonových větrovkách, všechno dávno promoklé. Já mám aspoň kapuci, ale čepici a rukavice nemáme žádný. Vůbec nás nenapadlo, že ve dvou tisících dvou stech osmdesáti pěti metrech může sněžit kdykoliv, i v červenci, natož pak v říjnu. Mokrý sníh bodá do obličeje. Jsme rádi, když začneme klesat a jsme z toho nejhoršího venku.

Nejsme. Sníh se mění na déšť, spíše sklouzáváme, než sestupujeme, do údolí potoka Johnston Creek. Tímto údolím se budeme vracet k silničce. U potoka nás čeká další překvapení. Za prvé, tohle není potok, ale docela dravá horská říčka, hluboká do půl stehen. Za další, na mosty tu zjevně nevěří, takže hurá do ledové vody. Jestli jsem sotva napůl rozmrzla z průsmyku, v mžiku jsem opět na rampouch. Pak pokračujeme údolím, procházíme kolem Ink Pots, Inkoustových jezírek, a zanedlouho vstupujeme do kaňonu, kterým se Johnston Creek probíjí.

Kaňon končí na silničce 1A, tam je chata s restaurací a civilizace. K chatě zbývá už jen pár kilometrů. Dnes to tady vypadá úplně jinak

a nic nenasvědčuje tomu, co čekalo nás. Kaňonem dnes vede vysoko nad vodou betonový chodník na ocelových traverzách, schůdky, lavičky, zábradlí, a promenádují se tu Japonečky na vysokých podpatcích, prostě turistická atrakce.

Nám jde ale o život. Nic z těch vylepšení ještě neexistuje. Je třeba přecházet z jedné strany kaňonu na druhou, a to několikrát. Ve skalních stěnách jsou místy přírodní vodorovné hrany jako lavice, povětšinou úzké. Není zde ani zábradlí, ani řetěz ve stěně. Někdy je třeba šplhat nahoru a dolů po chatrných dřevěných žebřících a překračovat tu divokou vodu po kládách. Voda pod námi se s ohlušujícím randálem protlačuje přeřepem, kaskádami a vodopády, hrůza dolů pohledět. A absolutně všechno, úplně všechno, je pokryté tenoučkou vrstvičkou mokrého ledu.

Do chaty se vpotácíme v naprosto dezolátním stavu, na pokraji nervového vyčerpání a hypotermie. Po sedmém hrnku kávy začínám rozmrzávat, ale jen tak nějak povrchově. Až teprve teď začínám chápat české úsloví „do morku kostí“, protože jsem zmrzlá až tam.

Při stopování zpět k našemu autu se na chvilku protrhnou mraky a vysvitne slunce. Úplně všechny vrcholy kolem nás jsou jiskřivě bílé, až odraz svitu bodá do očí. Úchvatná krása, ale pouze z dálky. Pokud v tom člověk přímo nebyl, tak by nevěřil, že i peklo může zamrznout.

HÁČEK A NÁVNADA

V roce 1987 celé Calgary vřelo přípravami na nadcházející zimní olympijské hry. Rok dopředu už zkoušeli veškerá zařízení, sjezdovky a běžecké tratě. Jednou z nových služeb pro atlety byla sportovní masáž.

Prozatím masáže děláme v jedné z chatek na voskování lyží. Vejde se tam šest masážních stolů a v rohu je za zástěnou maličký prostor na převlékání. Kanaďané vždy vyjdou jako larvy, několikrát omotaní do prostěradla. Služby poskytujeme všem závodníkům. Přijdou tři Švédové, jestli je to i pro ně. Samozřejmě, ale musí deset minut počkat, až dokončíme masáže těch, kteří už jsou na stolech. Švédové jsou šťastní a jeden po druhém, jak se stoly uvolňují, naskakují na stoly. Žádné cavyky, hned jdou donaha a po masáži se uvolněně promenádují nazí po chatce, protřepávají si všechny údy, jak to bylo výborné. Když odejdou, jeden z masérů se mě ptá, co jsem si o tom myslela. Tak komentuji, že to bylo zajímavé, že blondáka jsem nikdy předtím neviděla. Jeden z nich zrudne jak řepa – je také blond.

Podobná legrační situace nastala v roce 1997 při Světových policejních a hasičských hrách. Všude v Kanadě i ve Spojených státech platí pravidlo, že nesmí být žádná veřejná nahota. Jenže to nikdo neřekl Evropanům. Takže v triatlonu v depu se po plavání všichni vesele převlékali z mokrého a poskakovali tam nazí. Puritánské Kanaďanky jen cudně odvracely zrak a pánové dělali, jakože nic nevidí.

Jednou dávno jsem se téměř dostala do průšvihů sama. Chodila jsem na hory se skupinou mladých lidí, byli z nějakého kostela. Před jedním výletem mi řekli, že nás jedna rodina pozvala na saunu a že si mám